

海上醫宗心領

HẢI THƯƠNG Y TÔN TÂM LĨNH

QUYỂN TƯ

SÁCH THUỐC VIỆT NAM
HẢI THƯỢNG
Y TÔN TÂM LĨNH
★★★★

LÂN ÔNG LÊ HỮU TRÁC

Sách thuốc Việt Nam
HẢI THƯỢNG
Y TÔN TÂM LĨNH

QUYỂN TƯ

(Từ tập 17 đến tập 20)

Lĩnh Nam bản thảo--Bách gia chân tàng
— Hành giản chân nhu—Tập Nhật

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP ĐỒNG THÁP
1994

HẢI THƯƠNG Y TÔN TÂM LĨNH

Tập LĨNH NAM BẢN THẢO
(Tính chất các vị thuốc Nam)

Mục lục
HẢI THƯỢNG Y TÔN
Quyển BỐN

Tập LĨNH NAM BẢN THẢO

Trang

Lời dịch giả		1607
TẬP THƯỢNG (gồm 21 bộ)		
1) Bộ thảo	: (cỏ)	1611
2) Bộ đẳng	: (dây)	1619
3) Bộ thủy thảo	: (cỏ dưới nước)	1622
4) Bộ cốt	: (thóc)	1623
5) Bộ thái	: (rau)	1626
6) Bộ quả	: (trái)	1631
7) Bộ mộc	: (cây)	1637
8) Bộ trùng	: (sâu)	1642
9) Bộ lân	: (loài có vẩy)	1646
		2239

10) Bộ ngư	: (cá)	1648
11) Bộ giáp	: (có mai cứng)	1651
12) Bộ giới	: (có mai nhỏ)	1652
13) Bộ cầm	: (chim)	1654
14) Bộ thủy điều	: (chim dưới nước)	1658
15) Bộ lục súc	: (giống chăn nuôi)	1659
16) Bộ sơn thú	: (thú ở rừng núi)	1661
17) Bộ thủy	: (nước)	1665
18) Bộ thổ	: (đất)	1666
19) Bộ kim	: (loại kim)	1668
20) Bộ thạch	: (loại đá)	1670
21) Bộ nhân	: (trong thân người)	1672
TẬP HẠ (gồm các vị linh tinh khác)		1673

Tập BÁCH GIA CHÂN TÀNG

Tiểu dẫn của tác giả	1699
1) Trúng phong	1705
2) Phong thấp	1706
3) Thương hàn	1712
4) Thương thử	1714
5) Thương thấp	1714
6) Ôn dịch	1717
7) Chương khí	1718
8) Sốt rét	1719
9) Chứng lý	1722
2240	

10) Thoát giang	1724
11) Đại tiểu tiện bế vát	1725
12) Chứng đái rắt, di tinh	1726
13) Mọi chứng huyết, chứng tiêu khát	1728
14) Đầy chướng	1729
15) Chứng thủy sưng	1730
16) Cổ cách	1732
17) Tích tụ	1733
18) Hoàng đả	1734
19) Điên cuồng	1734
20) Lợm lòng	1735
21) Phiên vị (ăn rồi lại nôn ra)	1735
22) Nhiều đàm	1735
23) Chứng ho đàm	1736
24) Háo hống (Gầm gào)	1738
25) Thở vội (suyễn), nấc	1739
26) Tay chân lạnh (quyết nghịch)	1739
27) Phạm phòng	1740
28) Hư lao, chửa rượ	1740
29) Nhức đầu (đầu thống)	1743
30) Mọi chứng về mắt	1743
31) Mọi chứng về mắt	1744
32) Mọi chứng về tai	1757
33) Mọi chứng về mũi	1758
34) Mọi chứng về miệng	1758

35) Mọi chứng về môi	1758
36) Mọi chứng về răng	1759
37) Mọi chứng về lưỡi	1760
38) Chứng yết hầu	1760
39) Mọi chứng về tay	1763
40) Đau tim	1764
41) Đau bụng	1764
42) Chứng hoắc loạn	1766
43) Đau lưng	1768
44) Đau cạnh sườn	1768
44bis) Hôi nách	1768
45) Chân mủi	1768
46) Chứng đồi sán	1768
47) Chứng sâu trùng (cả trâu bò)	1769
48) Chó dại cắn	1774
49) Ăn phải thức độc	1776
50) Chứng hóc	1779
51) Chứng bị ngã hay bị đánh	1781
52) Bệnh về Kinh nguyệt	1785
53) Băng huyết, bạch đới	1786
54) Mọi chứng khi có thai	1788
55) Thai chết hay nhau không ra hay khó sanh	1789
56) Các chứng sản hậu	1791
57) Chứng vú mọc ung nhọt	1794
58) Chứng đau dạ con	1795

59) Mọi chứng sản hậu ở sách Du phương	1795
60) Mọi chứng bệnh của trẻ em	1796
61) Chứng cam	1801
62) Chứng đậu nhọt	1802
63) Các chứng về ngoại khoa cả ban sỏi	1803
64) Chứng cam lở ở chỗ kín	1813
65) Chứng trĩ	1814
66) Chứng giang mai	1814
67) Chứng cùi (hủi) và chế thần khúc	1826
68) Chế khinh phấn và kim đỉnh	1828
69) Phép thiến người và ngựa	1832
70) Chữa sản trùng bằng bùa phép	1833

Tập HÀNH GIẢN CHÂN NHU

Lời dịch giả	1837
Bài tiểu dẫn	1839
Tập KIẾN (15 mục) :	
1) Trúng phong (gió độc)	1842
2) Trúng khí (khí độc)	1853
3) Trúng hàn (khí lạnh)	1854
4) Thương hàn	1854
5) Trúng thử (khí nắng)	1864
6) Thương thử (cảm tử)	1865
7) Nhiệt bệnh (sốt nóng)	1866
8) Ôn bệnh (tức ôn dịch)	1870
	2243

9) Dịch bệnh (chết dịch)	1870
10) Tì nương (tránh lệ khí)	1871
11) Ngưu thoan (không có bài)	1871
12) Chương khí (ngã nước)	1872
13) Ngược bệnh (sốt rét)	1873
14) Thương thấp (trúng thấp khí)	1879
15) Hoàng đàm	1886

Tập KHẨM (16 mục) :

1) Cước khí	1891
2) Luy bệnh (bệnh gây mồi)	1894
3) Ngũ tê (năm chứng tê)	1895
4) Ma mộc (tê bì mà ngay ra)	1896
5) Đầu bệnh (bệnh ở đầu)	1898
6) Đầu thống (nhức đầu)	1898
7) Huyền vận (choáng váng)	1902
8) Diện bệnh (bệnh ở mắt)	1904
9) Hầu bệnh (bệnh ở cuống họng)	1905
10) Khẩu bệnh (bệnh ở miệng)	1908
11) Thân bệnh (bệnh ở môi)	1909
12) Sĩ bệnh (bệnh ở răng)	1910
13) Thiệt bệnh (bệnh ở lưỡi)	1912
14) Khẩu thiệt bệnh (bệnh ở miệng và lưỡi)	1914
15) Ty bệnh (bệnh ở mũi)	1915
16) Nhãn bệnh (bệnh ở mắt)	1916

Tập CĂN (19 mục :)

1) Bệnh về tai	1920
2) Râu, mày, tóc	1922
3) Tay chân sưng đau	1924
4) Bệnh nhiều chấy (ở dưới không có bài thuốc)	1926
5) Chứng dương luy (dương sự yếu)	1926
6) Bệnh về tiền âm (chỗ đi đái)	1927
7) Bệnh đờn sản và sản thông	1930
8) Đau về khí	1935
9) Đau tim	1936
10) Đau bụng	1939
11) Đau sản ở dưới không có bài thuốc	1939
12) Đau hoắc loạn	1942
13) Chuột rút	1944
14) Đau cạnh sườn	1945
15) Đau ngang lưng	1945
16) Nhiều đàm	1948
17) Nước uống ngừng lại (đình ẩm)	1952
18) Ho nhỏ (khái thấu)	1952
19) Gầm gào (háo hống)	1958

Tập CHẤN (30 mục) :

1) Thở vội (suyễn cấp)	1963
2) Nuốt nước chua (thôn toan)	1964

3) Nôn nao (tào tạp)	1965
4) Lợm lòng (ố tâm)	1965
5) Nghện cách (ế cách)	1966
6) Nôn oẹ (âu thổ)	1967
7) Ăn không nạp (phiên vị)	1969
8) Quan cách	1970
9) Nấc ngược lên (ách nghịch)	1971
10) Bỏ dưỡng	1971
11) Hư lao (yếu vì khó nhọc)	1975
12) Ho ra máu (khái huyết)	1979
13) Thở huyết	1980
14) Khạc ra huyết (lạc huyết)	1983
15) Máu ra đằng mũi (lục huyết)	1984
16) Máu ra miệng và mũi (thở lục)	1985
17) Đi cầu ra huyết (tiện huyết)	1986
18) Đi đái ra huyết (niệu huyết)	1988
19) Băng huyết	1988
20) Lậu huyết	1990
21) Các chứng huyết	1990
22) Tràng phong hạ huyết	1991
23) Tạng độc (độc ở ngũ tạng mà đi ra huyết)	1991
24) Xích bạch trọc	1993
25) Di tinh	1997

26) Phòng thất	2000
27) Diên cuồng	2000
28) Động kinh	2002
29) Tự ra mồ hôi (tự hãn)	2002
30) Ra mồ hôi trộm (đạo hãn)	2004

Tập TỐN (12 mục) ;

1) Chứng tiêu khát (đái đường)	2008
2) Chứng lo uất	2011
3) Chứng không ngủ hay ngủ nhiều	2012
4) Chứng hay quên	2014
5) Chứng rùng mình kinh sợ	2015
6) Chứng thương thực	2016
7) Chứng tích tụ	2018
8) Chứng đầy chướng	2023
9) Chứng phù sưng	2027
10) Chứng đi cầu lỏng	2033
11) Chứng đi lỵ	2038
12) Chứng thoát giang (lời trĩ)	2048

Tập LY (9 mục) :

1) Chứng đại tiện bí	2051
2) Chứng tiểu tiện bí	2052
3) Chứng đại tiểu tiện đều bí	2054

4) Chứng tiện không ngừng	2055
5) Năm chứng đái rắt	2056

NỮ KHOA :

1) Chứng hư yếu	2061
2) Chứng kinh nguyệt, bạch đái	2065
3) Đàn bà có thai	2069
4) Lúc sanh, các chứng sản hậu	2078

Tập KHÔN (6 mục)

1) Trẻ em sơ sanh	2097
2) Chứ cam, trúng độc	2112
3) Hóc xương	2120
4) Bệnh rượu	2121
5) Các thứ rượu	2123
6) Các thứ cháo	2125

Tập ĐOÀI (21 mục)

1) Các chứng ung thư (cả ở lưng và ruột)	2127
2) Ung nhọt ở phổi và ruột	2133
3) Đỉnh độc	2134
4) Sũng độc	2135
5) Loa lịch	2138
6) Trĩ lậu	2140
7) Giang mai	2144

8) Nhọt không kín miệng	2146
9) Nhọt có trùng	2147
10) Các chứng lở	2149
11) Chứng ban sởi	2152
12) Chứng bị ngã đánh	2156
13) Chứng bông	2161
14) Chứng lạnh chân	2162
15) Cấp cứu	2163
16) Trúng phải ác khí	2164
17) Ma tà	2167
18) Quái bệnh	2168
19) Sâu trùng	2171
20) Các loại thú cắn	2173
21) Chữa sâu răng	2176

Tập NHẬT

Lời dịch giả	2179
Mục tên các bài thuốc	2180
Tiêu dẫn của tác giả	2191
Mục B (18 bài)	2193
— C (18 bài)	2196
— Đ (38 bài)	2199
— G (9 bài)	2206
— H (14 bài)	2208
— I (3 bài)	2211

— K (7 bài)	2212
— L (10 bài)	2213
— M (3 bài)	2215
— N (25 bài)	2215
— Ò (6 bài)	2220
— P (7 bài)	2221
— Q (8 bài)	2222
— S (9 bài)	2224
— T (53 bài)	2226
— U (1 bài)	2235
— V (3 bài)	2235
— Y (1 bài)	2236
Chú giải của dịch giả về tập NHẬT	2237

Sách thuốc Việt Nam
HẢI THUỞNG Y TÔN TÂM LINH
QUYỂN TƯ
NXB tổng hợp Đồng Tháp

-
-
- *Chịu trách nhiệm xuất bản :*

NGUYỄN VĂN HÂN

- *Biên tập :* **TÔ QUỐC TUẤN**
  - *Trình bày :* **HUY HÀ**
  - *Bìa :* **TRÚC THANH**
  - *Sửa bản in :* **TRỌNG THỦY**
-
-

In 400 cuốn khổ 13x19cm tại XN In Tân Bình
Giấy phép 01/XB. Số xuất bản : 31/XBĐT - KH.91
in xong và nộp lưu chiểu tháng 04/1994

